

KUĆA LORDOVA

Presuda od 14. I 1985.

Samick Lines Co. Ltd. v.

Owners of the Ship "Antonis P. Lemos"

("Antonis P. Lemos")

Vijeće: Lord Scarman, Lord Diplock, Lord Roskill, Lord Brandon
of Oakbrook i Lord Templeman

POMORSKA PRAKSA

Zahtjev za zaustavljanjem broda kao jamstvo namirenja traž-
bine - Da li je sud nadležan da raspravlja o postavljenom zahtje-
vu - Tumačenje smisla čl. 20 (2) (h) Zakona Vrhovnog suda iz
1981. - Usporedba sa Zakonom o organizaciji pravosudja iz 1956.
- Sud prihvaća šire tumačenje zakonske odredbe iz Zakona 1981.

Tužitelji u ovom slučaju su Samick Lines Co. Ltd., a tu-
ženi su Sammisa Co. Ltd. Postupak pred Kućom lordova pokrenut
je na temelju žalbe tuženih na presudu Apelacionog suda koja je
glasila u korist tužitelja.

Kuća lordova odbila je žalbu tuženih, a potvrdila odluku
Apelacionog suda kojom je žalba tužitelja prihvaćena. Tužitelji
su žalbu uložili na rješidbu prvostepenog suda (Queen's Banch)
prema kojoj Sud (Q. B) nije nadležan za raspravljanje tužitelje-
vog zahtjeva.

Vijeće je bilo jednoglasno u donošenju svoje odluke. Opširno
obrazloženje dao je Lord Brandon of Oakbrook.

Brodarskim ugovorom na vrijeme od 22. veljače 1980. Contai-
nerbank Corporation prepustila je brod "Antonis P. Lemos" tuže-
nima Sammisa Co. Ltd., na vrijeme od 10 do 12 mjeseci, s tim da
se taj period može produžiti za daljnjih 6 do 12 mjeseci. Ovaj
brodarski ugovor sadržavao je odredbu o mogućnosti sklapanja
podbrodarskog ugovora, uz obvezu da se o tome izvijesti Contai-
nerbank Corporation.

Tuženi - Sammisa Co. Ltd. sklopili su 16. listopada 1981.
podbrodarski ugovor na jedno putovanje sa Samic Lines Co. Ltd.

(tužitelji). I u ovom ugovoru postojala je mogućnost da se sklopi daljnji pod-podbrodarski ugovor uz obvezu da se o tome izvijesti podnaručitelje. Otprilike mjesec dana ranije, 21. rujna 1981, tužitelji su sklopili pod-podbrodarski ugovor s Agri Industries o prijevozu žitarica i soje u zrnu iz Houstona (luka u Sjevernoj Americi) u Alexandriju ili Port Said - prema opciji pod-podnaručitelja. Oni su naknadno objavili svoju odluku da luka iskrcaja bude Alexandria.

Pod-podbrodarski ugovor je sadržavao izričito jamstvo dato od strane tužitelja da maksimalni gaz broda po dolasku u luku iskrcaja neće prijeći 32 stope u slanoj vodi.

Medjutim, po dolasku u luku Alexandria gaz broda je prelazio 32 stope, te je brod prije dolaska na vez morao biti olakšan, što je dovelo do kašnjenja iskrcaja i nametnulo uz gubitke i dodatne troškove.

Kako bi namirili troškove tužitelji su podigli tužbu "in rem" 20. svibnja 1983. pred prvostepenim sudom (Admiralty Court). Tom tužbom zahtijevali su zaustavljanje broda kao jamstvo njihovom zahtjevu.

Odštetni zahtjev tužitelja zasniva se na činjenici da je do navedenog gubitka i novonastalih troškova došlo zbog nehata tuženih, njihovih namještenika (zapovjednika broda) ili agenata. Naime, takvim propustom tuženih da povedu računa o granicama nosivosti broda, tj. dopustivom opterećenju kako njegov gaz ne bi prešao 32 stope po dolasku u luku iskrcaja, tužitelji su izvrgnuti neočekivanim troškovima, zbog nemogućnosti da brod s kompletnim teretom dodje na vez.

Iz navedenog je očito da je ovako formuliran zahtjev zasnovan samo na nehatu, a ne na kršenju ugovora koji bi bio sklopljen neposredno medju strankama.

Podneskom od 24. svibnja 1983. tuženi zahtijevaju od Suda da iz razloga svoje nenadležnosti odbije zahtjev tužitelja i otkloni zaustavljanje broda.

Prvostepeni sud je odlučio u korist tuženih, ali je tužiteljima dopustio ulaganje žalbe pri Apelacionom sudu.

Apelacioni sud se pozvao na čl. 20/2 (h) Zakona Vrhovnog suda iz 1981. (Supreme Court Act) tumačeći njegov smisao na slijedeći način: zahtjev tužitelja je takav zahtjev, koji proizlazi iz (arising out of) mjerodavnog sporazuma unatoč tome što ta-

kav sporazum nije postojao između tužitelja i tuženih, te se stoga žalba prihvaća. Radi pojašnjenja, navodimo tekst čl. 20/2 (h) Zakona Vrhovnog suda iz 1981.:

1. Pomorska sudbenost prvostepenog suda (High Court) bit će kako slijedi - (a) nadležnost da raspravlja i odlučuje (to hear and determine) o svakom pitanju ili zahtjevu navedenom u pododjeljku (2); ... (2) Pitanja i zahtjevi na koje se odnosi pododjeljak (1) (a) su - ... (h) bilo koji zahtjev koji proizlazi iz (arising out of) bilo kojeg sporazuma koji se odnosi na prijevoz robe na brodu ili na korištenje ili na najam broda;

Tuženi su, pozivajući se na citirani odjeljak Zakona Vrhovnog suda iz 1981. prigovorili:

1. da se on odnosi samo na one zahtjeve koji imaju strogo ugovorni karakter, tj. da su zasnovani na sporazumu koji je sklopljen neposredno između stranaka u sporu, te da se sadržaj odjeljka ne odnosi na druge zahtjeve zasnovane na izvanugovornoj odgovornosti čak i kad su takvi zahtjevi povezani, bilo neposredno, bilo posredno s nekim sporazumom;

2. Čak i ako se čl. 20 (2) (h) proširi na zahtjeve iz izvanugovorne odgovornosti oni se također moraju odnositi na neki sporazum, sklopljen neposredno među strankama.

Na ovom mjestu, Lord Brandon of Oakbrook se poziva na tekst Zakona o organizaciji pravosuđa iz 1956. (Administration of Justice Act) koji se u osnovi služi istim terminima kao i spomenuti zakon iz 1981. U potkrijevu navodi stajalište Mr. Justice Willmera koji kaže:

"... Po mojem sudu riječi iz odjeljka 1 (1) (h) Zakona iz 1956... su... dovoljno široke da pokriju zahtjeve bilo iz ugovora bilo iz izvanugovorne odgovornosti koji proizlaze iz bilo kakvog sporazuma koji (sporazum) se odnosi na prijevoz robe brodom."

U daljnjoj raspravi Lord Brandon of Oakbrook se vrlo opširno osvrće i komentira navode odvjetnika tuženih, kojima oni nastoje otkloniti šire tumačenje spominjanog čl. 20 (2) (h) Zakona iz 1981, osobito se koncentrirajući na tumačenje izraza "arising out of" - proizlazi iz (sporazuma) - i "arising under" - koji se temelji (na sporazumu) - kojima on u odredjenom smislu pridaje identičan značaj i to u širem, a ne u užem smislu. Ovdje je potrebno naglasiti da se tumačenje smisla engleskih zakona

često zasniva na tekstu Konvencije o zaustavljanju brodova iz 1952. i na materijalima stvorenim u vrijeme njezine pripreme.

Potvrdu svojeg stajališta o neophodnosti šireg shvaćanja navedenih izraza Lord Brandon of Oakbrook nalazi u sljedećim presudama:

Aifanourios 1980; Gatoil International Inc. v. Arkwright Boston Mutual Insurance Co. & Others (1985) - presuda je prikazana u ovom broju Periodika; Nuova Raffaelina (1871); St. Elefterio (1957); Sennar (1983); Union of India v. E. B. Aaby's Rederi A/S (1974) i Zeus (1883).

Zbog svih navedenih razloga Lord Brandon of Oakbrook je zaključio da presudu Apelacionog suda, koja je preinačila presudu prvostepenog suda (Admiralty court), a glasi u korist tužitelja, treba potvrditi, te shodno tome žalbu koju su uložili tuženi odbiti s obvezom na naknadu troškova.

Sa svim iznesenim u cijelosti su se složili ostali suci u Vijeću ne dajući nikakva posebna obrazloženja.

(LLR 1985, 4, 1, str. 283)

Klara Vedriš,

asistent-istraživač